

Η απειλή των λαϊκιστών για το μέλλον της Ευρώπης

22/Μαΐ/2019 00:07

Από τη συντακτική ομάδα του Bloomberg Opinion

Η Ευρωπαϊκή Ένωση βρίσκεται υπό πολιορκία. Στις εκλογικές αναμετρήσεις, από τη Σουηδία έως την Ισπανία, οι λαϊκιστές της δεξιάς πτέρυγας εξακολουθούν να κερδίζουν δύναμη, ενώ η στήριξη για τα παραδοσιακά κόμματα φθίνει. Οι λαϊκιστικές ομάδες αναμένουν να εμφανίσουν αξιοσημείωτη άνοδο στις εκλογές αυτής της εβδομάδας για το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο –που θα τους δώσει μεγαλύτερη δύναμη από ποτέ σε σχέση με τα θεσμικά όργανα στην καρδιά της ΕΕ.

Η συνοχή της Ευρώπης κρέμεται από μια κλωστή. Αν και το φιάσκο του Brexit έχει περιορίσει την ελκυστικότητα της εξόδου από την ΕΕ, οι λαϊκιστές παραμένουν αποφασισμένοι να την υπονομεύσουν από μέσα. Θέλουν να σταματήσουν τη δυναμική της ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης, να περιορίσουν την εξουσία των Βρυξελλών και να περιορίσουν την ικανότητα της ΕΕ να υποχρεώνει τα κράτη μέλη να συμμορφώνονται με τα δημοκρατικά πρότυπα.

Τα παράπονα που βρίσκονται πίσω από αυτούς τους στόχους δεν είναι αβάσιμα: οι Βρυξέλλες

είναι επιρρεπείς σε κανονιστικές υπερβολές και μαστίζονται από την έλλειψη δημοκρατικής νομιμοποίησης. Αλλά τα ελαττώματα της ΕΕ ωχριούν σε σχέση με τους κινδύνους που θέτουν οι λαϊκιστές επικριτές της. Εάν παραμείνει ανεξέλεγκτη, η εξάπλωση του λαϊκισμού θα διαβρώνει σταθερά την ταυτότητα της Ευρώπης ως μιας δημοκρατικής ένωσης που στηρίζεται σε κοινές αξίες. Θα αποδυναμώσει επίσης την επιρροή της Ευρώπης στο εξωτερικό. Επειδή σε μεγάλο βαθμό απορρίπτουν την ιδέα συλλογικής δράσης για την αντιμετώπιση διεθνών προβλημάτων, οι λαϊκιστές απειλούν τη σταθερότητα της Ευρώπης, της Δύσης και του κόσμου.

Οι ευρωπαϊκοί ηγέτες χρειάζονται μια συνεκτική στρατηγική για να απαντήσουν. Αυτό απαιτεί να κατανοήσουν την έκταση της λαϊκιστικής ανόδου και να αντιμετωπίσουν τα ζητήματα νομιμοποίησης που έχουν εκμεταλλευτεί οι λαϊκιστές για το εκλογικό τους κέρδος. Ταυτόχρονα, πρέπει να αντισταθούν στην επιθυμία να καλυφθούν οι απαιτήσεις των πολιτικών ακτιβιστών τόσο στη δεξιά όσο και στην αριστερά.

Πώς να ξεκινήσουν; Ο καθορισμός του προβλήματος είναι το πρώτο βήμα. Το τοπίο του λαϊκισμού είναι τόσο ποικίλο και παράφωνο όσο και η ίδια η Ευρώπη - από τους διαδηλωτές με τα Κίτρινα Γιλέκα στη Γαλλία έως την ακροδεξιά Εναλλακτική για τη Γερμανία και το αντισυστημικό Κίνημα Πέντε Αστέρων στην Ιταλία - αλλά τα κοινά "νήματα" μπορούν να εξηγήσουν την ελκυστικότητά του.

Οι λαϊκιστές ηγέτες εκμεταλλεύονται την απογοήτευση των πολιτών με τις πολιτικές ελίτ, οι οποίες προβάλλονται ως διεφθαρμένες και αδιάφορες για τους καθημερινούς αγώνες των ψηφοφόρων. Αντλούν υποστήριξη από τους πολίτες με χαμηλά επίπεδα εκπαίδευσης και από όσους ζουν σε περιοχές που υποφέρουν από την παγκοσμιοποίηση. Οι λαϊκιστές πυροδοτούν και τις πολιτισμικές ανησυχίες, αποδίδοντας την απώλεια εθνικής ταυτότητας στους μετανάστες, τους αιτούντες άσυλο και τους απρόσωπους γραφειοκράτες της ΕΕ.

Οι πολιτικοί "αντάρτες" έχουν επίσης επωφεληθεί από τη διάβρωση της πίστης των ψηφοφόρων στα παραδοσιακά κόμματα. Σε χώρες με κατακερματισμένα εκλογικά σώματα, όπως το Βέλγιο και η Σουηδία, η απλή διαδικασία σχηματισμού μιας κυβέρνησης μπορεί να διαρκέσει μήνες, ορισμένες φορές και χρόνια. Καθώς οι κυβερνώντες συνασπισμοί γίνονται πιο ιδεολογικά διχασμένοι, η ικανότητά τους να κυβερνούν αποτελεσματικά μειώνεται - γεγονός που ενισχύει μόνο το μήνυμα του λαϊκισμού εναντίον του συστήματος.

Για να περιοριστεί ο λαϊκισμός, οι εθνικοί ηγέτες πρέπει να επιδείξουν μεγαλύτερη ευαισθησία στις αποχρώσεις της τοπικής πολιτικής - όπως έκανε ο Γάλλος Πρόεδρος Emmanuel Macron, με κάποια επιτυχία, μετά τις διαδηλώσεις κατά του φόρου των καυσίμων το περασμένο έτος. Οι μετριοπαθείς πρέπει επίσης να παρουσιάζουν συγκεκριμένες λύσεις στα προβλήματα που τροφοδοτούν τη δυσαρέσκεια. Αυτό σημαίνει κυρίως τρία πράγματα: επέκταση των οικονομικών ευκαιριών για τους φτωχούς εργαζόμενους, εκπόνηση ολοκληρωμένου σχεδίου μεταρρύθμισης του ευρωπαϊκού συστήματος μετανάστευσης και πιο υπόλογα όργανα της ΕΕ έναντι των εκλογών που υπηρετούν.

Εάν επιδιωχθεί τόσο σε εθνικό όσο και σε πανευρωπαϊκό επίπεδο, οι πολιτικές και οικονομικές μεταρρυθμίσεις μπορούν να αποκαταστήσουν την εμπιστοσύνη στα mainstream κόμματα και να αμβλύνουν την ελκυστικότητα του λαϊκισμού. Αυτό το έργο δεν θα είναι εύκολο, ούτε θα αποδώσει αμέσως αποτελέσματα. Αλλά για το μέλλον της Ευρώπης, πρέπει να ξεκινήσει τώρα.

[Διαβάστε το άρθρο στο Capital.gr](#)